

ELEKTRONİK İLETİŞİM ARAÇLARIYLA GÖRSEL ALGININ GELİŞTİRİLMESİ

Doç.Dr.Vedat Özsoy

G.Ü.Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Böl.
Resim-İş Eğitimi A.B.Dalı Öğretim Üyesi

ÖZET

Bu bildiri Amerika Birleşik Devletleri, Arizona Eyaleti, Tempe, Mc Kemy Ortaokulu sanat öğretmeni Mario Mendia'nın, kendi buluşu olan ve çoğunluğu elektronik iletişim araçlarıyla oluşturulmuş ders düzenekleri yoluyla, sanatı algılama ve öğrenme gücünü çeken ortaokul öğrencilerinin görsel algılarını nasıl geliştirdiği tanımlanarak çözümlenmekte ve yorumlanmaktadır.

Hızlı teknolojik gelişmeler, geçen yirmi yıl boyunca ABD'deki ilk ve ortaöğretim sanat öğretmenlerini, özellikle elektronik medyadan, giderek artarcasına yararlanma yoluna itmiştir. Sanat öğretmenlerinin büyük bir bölümünün öğrencilerle olan temaslarında ve onlar üzerindeki kontrollerinde etkili olamama endişesi hâlâ varlığını sürdürmektedir. Bu nedenle, her ne kadar üniversite öğrencileriyle ortaöğretim öğrencilerinin tartışılabilir, sonu pek kestirilemeyecek riskli projeleri uygulamada öğretim elemanlarının ve öğretmenlerin risk aldıkları görülse de, ilk ve ortaokul öğretmenleri, yaşları küçük olan, dolayısıyla büyüklerine göre doğal olarak öğrenme gücünü içinde olan öğrencilerine yapacakları uygulamalarda risksiz projeleri tercih etmektedirler (Freedman, 1991; Hubbard & Boling, 1983; Turner, 1989).

Bu incelemenin sonuçları, bir ortaokul sanat öğretmenin, hazırladığı "medya-duvar" ve "çok yönlü duysal etkinlikler" yoluyla, öğrenme gücünü çeken öğrencilerinin görsel algılarını nasıl geliştirdiğini göstermiştir. Sanat öğretmeni, öğrencilerin hayatlarında iç içe oldukları sanat biçimlerinin, temel, bilinen ve bilinmeyen sanatsal kavramların ve belli başlı risksiz projelerin üzerinde yoğunlaşmaktadır. Ayrıca, öğrencilerin bireysel çabalarında videodan yararlanmalarını sağlaması, grup çalışmalarını organize etmesi ve değerlendirmeleri öğrencilerle yardımlaşarak yapması Mario Mendia'nın dikkati çeken diğer özellikleri olarak ortaya çıkmıştır.

Bu çalışma deneyimli bir sanat öğretmenin, elektronik ve buluşa dayalı medya yoluyla ortaokul öğrencilerinin algılarını nasıl geliştirdiğini araştırmıştır. Gözlemlenen sanat öğretmeni bir "medyakolik" olarak görünse de aslında, sanat yoluyla öğrencilerin hayata bakış açılarını, algılamalarını geliştirmeyi ve grup içi çalışma düzenini kazanmalarını amaç edinmiştir.

ABSTRACT

This paper is concern with the developing of visual perception of pre-adolescent students through electronic media.

In Tempe, Arizona, the art teacher of Mc Key Middle School, Mr. Mario Mendia created some effective art teaching methods to teach art to his students.

As known pre-adolescents have learning difficulties in art if one compares with adolescents. In the U.S. art educators seek to improve new art-teaching methods and many research papers are published every year in journals on this educational matter.

This qualitative research has many findings as results. Mr. Mendia's use of a media wall, a sailing video camera, a moving black board (all of them are his invention) are effective in order to improve his students' visual perception. Also his use of different theories of art education for different level students showed importance of role of an open minded and experienced art teacher.

Sanat Eğitimi Ortamının Tanımı

Mc Kemy Ortaokulu, çoğunlukla orta ve düşük gelirli ailelerin oturduğu, Arizona Eyalet Üniversitesi kampüsüne bitişik bir konumda bulunmaktadır. Okulda kredili sisteme göre düzenlenen dersler, öğretmenlerin alan dersliklerinde yürütülmektedir. Okulun geniş bir kütüphanesi; ortada seramik ve modelaj çalışmaları, kenarlarda diğer sanatsal çalışmalar ve dersler için düzenlenmiş üç atölyeden oluşan bir sanat bölümü bulunmaktadır. Okulda iki sanat öğretmeni görev yapmaktadır. Bunlardan dersleri gözlemlenen sanat öğretmeni Mario Mendia, kıdemli olup hergün sürekli olarak herbiri 45 dakika süren altı ders vermektedir.

Katılımcılar ve Beklentiler

Bu araştırma için Mendia'nın sınıfının özellikle seçilmesinin birçok nedeni bulunmaktadır. Mendia 6-13 yaş grubu öğrencilerine sanatı öğretmede sergilediği performansı, üstün yetenekleri ve yaratıcılığıyla gerek yerel eğitim yöneticileri ve gerekse üniversite çevresinde dikkati çekmiş bir öğretmendir. Bu nedenle iki sanat eğitimi profesörü tarafından özellikle tavsiye edilmiştir. Meksika asıllı bir Amerikalı olan Mendia sanat eğitiminde "Master" derecesi sahibi olup 60 kredilik doktora ders kredisini de tamamlamış olmasına rağmen tez hazırlamadığı için "Doktor" ünvanını almamıştır. 28 yıldır öğretmenlik yapan Mendia, desen, resim ve endüstriyel tasarım gibi alanlardaki birçok sanatsal çalışmalarını sergilemiş ve ödülleri almıştır. 1990 yılında eyalette yılın sanat öğretmeni seçilmiştir. Mendia, öğrenciler, aileleri ve okul yöneticileri arasında önemli ve saygın bir yere sahiptir. Maddi durumu kötü veya istikrarsız ailelerin çocuklarına burslar temin edip liseyi bitirmelerine yardımcı olmuştur. Öğretmenlik uygulamasını Mendia ile yapan öğretmen adaylarından biri onunla ilgili olarak, "doğuştan getirdiği yeteneklerini iyi kullanması ile öğrencilerin hayatıyla sanatı çok iyi kaynaştırmalarını sağlamaktadır" yorumunu yapmıştır.

Araştırma, hergün en az üç dersin izlenerek videofilme ve slaytlara kaydedildiği 3 haftalık ilk ve 15 haftalık ikinci dönemleri kapsamıştır. Bu çalışma için özellikle 5'i kız, 12'si erkek olmak üzere 17 öğrencili sekizinci sınıf seçilmiştir. Çoğunluğu orta gelir grubu ailelere mensup bu öğrencilere 10 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. (Ek:1)

Bulguların Tartışılması

Mario Mendia'nın öğretim yöntemlerine ve düşüncelerine yönelik birçok bulgular ortaya çıkmıştır. Buluşa dayalı kavramsal temaların bir karşılaştırmalı analizi, Mendia'nın sanatın öğretimine yönelik düşüncelerini ve teknolojiyi öğretimle ilişkilendirme yöntemini ortaya koymuştur. Aşağıdaki başlıklar altında bulgular ve deliller öncelikli olarak sunulmuş, bunları daha sonra Mendia'nın bir öğretmen olarak niyet ve emelinin neler olduğunun ve öğrencilerin neyi, nasıl öğrendiklerinin veya öğrenebileceklerinin tartışılması takip etmiştir.

1. Mario Mendia'nın öğretim felsefesi: "Sanatı öğretmek değil, motivasyona yönelik stratejileri öğretmek", olarak nitelediği felsefesi şunları içermektedir: İnsanlar üç yolla motive edilebilirler; 1. Güç/ Yetki; 2. Başarı; 3. Yardımlaşma/ sorumluluk bilinci. Bu stratejileri başarmak amacıyla sanatın kullanılabilceği yolları öğretme aşkı. Disipline Dayalı Sanat Eğitimi yukarıdaki hedeflerin başarılmasında bir yol gösterici olarak kullanmak; yukarıdaki hedeflerle örtüşdüğü zaman diğer öğretim stratejilerini de uygulamak. Sanat öğretmenin 1997 yılında ortaya koyduğu bu düşüncelerinin dışında, 1992 tarihinde Dr. Stokrocki (1992) tarafından yapılan bir araştırmada ise Mendia'nın sanatsal yeterliği geliştirmede bir araç olarak "Yarım Küre" veya "Bölünmüş Beyin"teorisini benimsediği belirtilmektedir. 1997'de yapılan 15 haftalık ikinci dönem gözlemi esnasında bazı konuların öğretimi sırasında öğretmenin yine bu teoriden yararlandığı görülmüştür. Teoriyi ortaya atan Edwards'a göre beynin sol yarısı nesnelere basitçe "semboller" olarak tanımlarken, sağ yarısı "çizimini" gerçekleştirmektedir (Edwards, 1989). Mendia sıklıkla öğrencilerine, desen çizerken hayal kırıklığına uğramalarının nedenini bu teoriyle açıklamıştır. "Temel desen çizimi, bir nesne ile ilgili en alt düzeyde bilgiler kullanılarak gerçekleştirilir.

Dolayısıyla beynin sol tarafı öğrencilerin hayal kırıklığına uğramalarında esas etkindir" diyerek teoriyi savunmuş ve öğrencilerin morallerini düzeltmek ve problem çözmelerine yardımcı olmak için bu teoriyi kullandığını belirtmiştir.

2. Mario Mendia'ya göre sanatın öğretimi, zihinsel engellerin üstesinden gelme yöntemi ve yaratıcılığı risk alma olarak teşvik etmenin bir yoludur: Her ne kadar kendisiyle yapılan görüşmelerde ve öğrencilere yaptırdığı uygulamalarda yaratıcılığın bir risk alma olduğunu gösteren delillere rastlanmamışsa da bu görüşleri beyan ettiği Stokrocki'nin bahse konu makalesinden anlaşılmaktadır. Yine Edwards'ın "yaratıcı birey bilgileri yeni yollarla işleyen kişidir", "öğretim yaratıcılığa ulaşmak için engellerin aşılmasında bir araçtır" görüşleri doğrultusunda yapılmış açıklamalar olarak görülmektedir. Yapılan ankette sanatın tanımıyla ilgili sorulan bir soruya (üçüncü) öğrencilerin 12'si yaratıcılık; 5'i de anlatım (ifade) olarak cevap vermişlerdir. Bu da öğrencilere sanatın yaratıcılığı geliştirdiğine ilişkin bilgilerin uygulamalı olarak verildiğini göstermektedir.

3. Disipline Dayalı Sanat Eğitimi yöntemini bir yol gösterici olarak kullanmak: Sanat eğitimi teorilerinden son yıllarda ABD'nde yaygın olarak kullanılan ve Türkiye'de de YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi çerçevesinde hazırlanan "Sanat Öğretimi"¹ kitaplarında yer alan bu yöntemde sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik ve uygulama birleştirilerek sanat öğretim programı oluşturulmuştur.² Mc Kemy Ortaokulunda 28 yıldır görev yapan, öğretmenliğe ilk başladığı yıllarda market alış-veriş arabasına doldurduğu döküman ve materyalleri kısa teneffüslerde sınıftan sınıfa taşıyarak çalışarak derslerini sürdürmüş olan Mario Mendia, bugünkü çağdaş diye nitelenebilecek sanat dersanesinde ülkesinde geliştirilen teorilerden elbette ki haberdar olmuştur. Disipline Dayalı Sanat Eğitimi modelini iyi bilmekte ve kendi buluşuna dayalı elektronik medya yoluyla uygulamaya çalışmaktadır. Özellikle kültürel kaynaklı sanat derslerinde sanat tarihi bilgilerini video-filmlerle destekli olarak eleştirel konuları bireysel ve grup çalışmalarıyla, estetikle ilgili olarak da kendi geliştirdiği bir yöntem olan ve "Estetik Tarama ve Kayıt Çarkı" yardımı ve soru-cevap yöntemiyle verirken, uygulamaları tepegözden slayt makinasına, video-kameradan ışıklı masaya uzanan bir elektronik gereçler zinciriyle gerçekleştirmektedir.

4. Buluşa dayalı teknoloji ile zenginleştirilen algısal gelişim Mario Mendia'nın en büyük hedefidir: Mendia algılamayı, genellikle mekândaki çizgi ve şekillerin ayıklanması, sanatsal ve dengeli olarak çizilmesi şeklinde tanımlamaktadır (Stokrocki, 1992:5). Sanat öğretmenin dersine ilk girdiğinde enlemesine uzanan bir sanat dersliği ve elektronik medya cihazlarıyla dolu bir ortam bulmuştum. Öğrencilerin önünde yer alan geniş duvarın hemen önünde

¹Kıroğlu, O.T-Stokrocki, M.L. Ortaöğretim Sanat Öğretimi, YÖK/DB, MEGP, Ankara, 1997.

² Disipline Dayalı Sanat Eğitimi Yöntemi ile ilgili genifi bilgi için Bkz. **Beyond Creating: The Place for Art in America's Schools**, A Report by the Getty Center for Education in the Arts, April, 1985. Dobbs, S.M (Ed.), **Research Readings for Discipline-Based Art Education: A Journey Beyond Creating**, NAEA, Reston, Virginia, 1988. **Inheriting the Theory: New Voices and Multiple Perspectives on DBAE, Seminar Proceedings**, The Getty Center for Education in the Arts, May 4-7, 1989, Austin Texas. **Improving Visual Arts Education**, Final Report on the Los Angeles Getty Institute for Educators on the Visual Arts (1982-1989), The J.Paul Getty Trust, 1993. Özsoy, Vedat, Amerika Birleşik Devletlerinde Güzel Sanatlar ve Tasarım Eğitimi, **Eğitim**, M.E.B. Yay., Sayı:3, Ankara, 1993, s.48-54.

geniş ve boydan boya olan bankonun üzerinde yer alan ikisi büyük biri küçük üç televizyon ekranı ve sol köşede biri eski ve küçük, diğeri yeni iki bilgisayar hemen dikkatimi çekmişti. Televizyonlarda -ki hem yayın almak, hem de monitör olarak kullanılıyordu- Kuzeybatı Amerika yerlilerine ait totemleri ve diğeri etnografik malzemeleri içeren bir video-film gösterilmekteydi. Dersanenin tavanının ön duvara yakın kısmında ve öğretmenin masasının hemen üstünde bir video-kamera asılı olarak monte edilmişti. Video-kamera üç renkli televizyona bağlantılandırılmıştı. Yerlilere ait daha başka imgeler büyük bilgisayarda yer almakta ve bir tepegözle yansıtılmaktaydı. Mendia derse ve projelere ilişkin dökümanların yer aldığı mini süreç dosyaları hazırlayarak öğrencilere dağıtmıştı. Ayrıca öğrencilere dağıttığı birkaç sayfalık bilgi bukletlerine de renkli ve siyah-beyaz örnekler koymuştu . Dersaneyi çevreleyen duvarlar üzerine monte edilmiş sergileme panoları daha önceden yapılmış sanat projeleriyle doluydu. Mario Mendia'nın gururla gösterdiği ve "Medya Duvar" olarak isimlendirdiği çepeçevre görsel materyallerle dolu duvarın ön kısmında ise hareketli, birbiri üzerine kaydırılarak gelebilen panolardan oluşan ayrı bir bölüm bulunmaktaydı. İlerleyen tarihlerde yaptığımız özel görüşmelerimizde bunların tamamına yakınının finansmanını ya kendisinin, ya da okul dışından sağladığını söylemiştir. Tüm bunların gerekçesini "araç-gereçlerle fazla oyalanmak ve dersin bir bölümünü ders esnasındaki hazırlıklarla geçirmekten nefret ederim. Hem böylece daha dersin başlangıcında öğrencileri konuya mümkün olduğu kadar çabuk ısındırabiliyor, ilgilerini konuya yoğunlaştırmalarını sağlayabiliyorum. Bu, çeşitli öğrenme üsluplarına yardımcı olmakta ve öğrencilerin dörtbir yanlarında sanatın var olduğuna ikna olmalarını sağlamaktadır." diyerek açıklamaktadır. Mendia'nın derslerini birkaç kez izleme imkanı elde eden Arizona Eyalet Üniversitesi Sanat Eğitimi Bölümü profesörlerinde Mary Ericson, onun deneyimlerle elde ettiği öğretme yeteneği ile tepegözün ışığını reproduksiyonlardan, televizyonlara, televizyonlardan model duran öğrenciye yönelterek yaptığı aydınlatma efektleri ile öğrencilerin dikkatlerini toplamalarını sağladığını belirtmiştir (Stokrocki, 1992:6). Kaydırılarak değiştirilen panolarda ise ayrı sınıflarda işleyeceği ayrı konulara ilişkin bilgileri teşhir halinde hazır bulundurarak zamandan tasarruf etmektedir.

Mc Kemy sanat öğretmeni, Kuzeybatı Amerika yerli kabilelerinin görsel eserlerinden yola çıkarak gerçekleştirilecek "seramik maske çalışması" na yönelik olarak öğrencilerin algılarını geliştirmek amacıyla önce, Afrika ve Amerika masklarıyla ilgili bir belgesel video-film gösterdi. Daha sonra bu kabilelerle ilk temas kuran Avrupa kökenlilere ilişkin bilgileri soru-cevap yöntemiyle verdi. Kabile mensuplarının evlerinde bulunan sandıkların ve kabilelere ait totemlerin üzerinde bulunan onlarca imgeyle ilgili bilgileri yine soru-cevap yöntemiyle açıkladı. Sonra bunlardan birisini tavanda asılı kameranın altında ve monitörlerden herkesin rahatlıkla görebileceği konumda kopya etti. Örneği eline alarak dolu ve boş, siyah ve beyaz değerleri açıkladı. Ardından öğrencilerin maket bıçağını nasıl kullanacaklarını göstererek anlattı. Kopya kağıdını beyaz kağıdın altına koyarak şeklin simetrisini çıkardı ve bunu kopya kağıdıyla birlikte tekrar ikiye katlayarak simetrik dengeyi sağladı. Renkli bir kartonu beyaz örneğin altına koyarak

teyp bandıyla yapıştırdı. Bu renkli kartonun kontrastı olan başka bir kartonu eline alarak renkte zıtlığı özetle açıkladı ve negatif-pozitif olacak şekilde bıçaqla oydu. Her birini birer sayfaya yapıştırdı. Buraya kadar olan süreci tekrar hatırlamaları için aynı konuyu kaydettiği video-filmi gösterime koydu. Dersin son 18 dakikalık ikinci yarısında ise kabilelerle ilgili ilk filmi tekrar gösterime koydu ve öğrencilerin çalışmalarını tek tek izlemeyi ve onlara bilgi ve yardım sunmayı dersin son beş dakikasına kadar sürdürdü. Pozitif-negatif çalışması ile ilgili olarak Mendia hedefini şöyle açıkladı, "Bazen aşırı yüklendiğim farkında olmama rağmen, değişik düzeydeki tüm öğrencilerin algısal eğitim almalarını istiyorum. Bazen beni bu iş çok yorsa da." Çalışmalar süresince öğrencilerle yapılan gayri resmi görüşmelerde, tüm öğrenciler desenlerin oluşturulmasında algısal gereçlerin, özellikle de video-kameranın etkili olduğunu vurgulamışlardır.

5. Sanat tarihi ve günlük hayat: Elektronik ve çokyönlü duyuşal iletişim araçları yoluyla sanatsal mirasın sansasyonel öykülerle tanıtılması: Mendia özellikle yavaş öğrenen 12-16 yaş grubu öğrencilerinin sanat tarihine olan ilgilerini artırmak ve onları motive etmek için, ünlü sanatçıları ve eserlerini kısa öyküler yoluyla günlük hayatla ilişkilendirerek sunmaktadır. Örneğin Pop Sanatı ile ilgili bir konuyu şöyle takdim etmiştir:

Burada bilinen günlük eşyalara ait resimleri görmektesiniz ve bu üslup Pop Sanatı olarak bilinmektedir. Warhol ticari sanatı (commercial art)başlattı ve Campbell'in çorba kupası gibi(örneği göstererek) gündelik eşyalar üzerinde çalıştı. Sanatsal çalışmalarını yoğun bir şekilde çoğalttı ve atölyesi fabrika olarak adlandırıldı. Warhol ayrıca Marilyn Monreo gibi ünlülerin resimlerini de yaptı (örneği gösterdi). Aynı konunun 100 çeşit çoğaltmalarını yaptı. O, herkesin hayatında en az 15 dakikada ünlü olabileceğini savundu.

Bu öyküyü Warhol'un hayatını anlatan 10 dakikalık bir video gösterisi izledi. Film izleyen öğrenciler özellikle sanatçıya düzenlenen suikastle ilgilendiler ve sorular o yönde yoğunlaştı. Bu ilave bilgi onları daha çok ilgilendirmişti. Sordular, " Neden saçları gümüş rengindeydi ?" , "Neden vuruldu ?" "Yaralanan yerini gösteren fotoğrafı bir daha görebilir misiniz ?" Sanatçının hayatına ilgi gösteren öğrenciler çalışma arasında öğretmenlerinin etrafını sardılar ve o da onlara sanatçıyla ilgili kitapları göstererek bazı soruları üzerinde ayrıntılı tartışmalara girdiler.

Bu bilgi ortaokul çağı öğrencilerinin değişik şeylerden, esprili anlatımlardan ve gerçek örneklerden daha çok etkilendiklerini göstermektedir. Sanat ve sanatçılara ilişkin video-teyplerin destekleyici mahiyette kullanılması, ergenlerin aradığı bazı inanılır gerçeğe katkı yapmaktadır. ABD'nin ünlü sanat eğitimcilerinden Mc Fee video ve televizyonun sanat öğretmenlerince kullanılmasıyla ilgili olarak, " Televizyon sanata yoğunlaşmada rakipsiz bir araç olduğundan beri, öğretmenler bilinmeyen kültürlerle iyi niyet köprüleri kurmak durumundadırlar." diyerek elektronik medyanın bir başka kültürü tanıyada ve ona saygı duymada ne denli etkili olabileceğini vurgulamıştır (Mc Fee, 1978).

6. Grup çalışması yoluyla öğrencilerin kaynaşmasının ve yardımlaşmasının sağlanması: Bu çalışma için özellikle izlenen sekizinci sınıf öğrencilerine Mendia, bir duvar resmi projesini

grup çalışması yöntemiyle yaptırmıştır. Tempe kent merkezinde bir banka inşaatının etrafındaki koruyucu pano engeller üzerine bir düzenleme yapılmaktaydı. Ortaokul öğrencileri için ağır gibi gelse de, Mendia'nın yaratıcılığı ve yetenekleri sayesinde proje hızla ilerlemekteydi. Bankaya götürdüğü düşüncesiyle maddi desteği alan Mendia, yerel bir ressamla da anlaşarak yapılacak düzenlemenin üslubunu belirleyici konsültasyonu yapacak sanatçıyı da temin etmişti.³ Sanatçı, öğrenciler ve Mendia birkaç kez toplanarak ve birlikte çalışarak siyah beyaz ve sonra da renkli kompozisyon taslağını, Güneybatı Amerikan yerlilerinin eserlerinde kullandıkları figürleri çağrıştıracak şekilde oluşturmuşlar, daha sonra yapılan gruplaştırmalar ve görev bölümüyle, her biri 2x3m. boyutlarında olan ve tüm inşaat alanını çevreleyecek olan panoları boyamaya koyulmuşlardı. Proje takdire şayan bir grup çalışması ve disipliniyle zamanında bitirilmiştir. Bu çalışma ile öğrenciler grup gücünü, dayanışma ve yardımlaşma bilincini kazanmışlar ve bu bilincin büyük işler başarmaya nasıl yardımcı olduğunu yaşayarak ve uygulayarak görmüşlerdir.

7. Birebir iletişim, disiplin ve değerlendirme: Her öğrencinin bireysel performansını dikkate alarak onlara yardım eden Mendia, bunu izlendiği haftalar boyunca istikrarlı bir şekilde sürdürmüştür. Örneğin Kuzeybatı Amerika yerli kabilelerinin etnografik eserlerini konu olarak hazırlanan desenlerin, daha sonra seramik duvar maskelerine dönüştürülmesi sırasında güçlük çeken bir erkek öğrenciye, daha önceki yıllarda yapılmış iyi bir örneği ve konuyla ilgili filmi bir kez daha göstererek ve yer yer kendisi müdahale ederek yardımcı olmuştur. Kil plakasının şekillendirilmesinde ve kabartıların oluşturulmasında güçlük çeken bir başka kız öğrenciye bu işi nasıl yapacağını birebir ilgilenererek göstermiştir.

Mendia sınıf disipliniyle ilgili çok az sorunla karşılaşmıştır. Öğrencilerin ne yapacaklarını iyi öğrenmeleri onları genellikle işlerinde meşgul etmiştir. Aslında öğrenme güçlüğü çeken öğrencilerin bu tür risksiz projelerde disiplin sorunu olabilir gibi bir düşüncenin yapılan plânlı, programlı ve organize bir çalışmayla giderildiği görülmüştür. Ancak bir keresinde, yedinci sınıf öğrencilerinden sorunlu olduğunu söylediği bir öğrencinin, etkisi altına almış olduğu bir öğrenciyi ders sırasında bir kaç kez rahatsız ettiğini fark edince onu, kararlı bir şekilde camlı bölmelerle ayrılmış seramik odasına göndermiş ve ders sonuna kadar orada kendi başına çalışmaya zorunlu kılmıştır.

Öğretmen ve öğrenciler her cuma günü sınıf bilgisayarında çalışmalarına ilişkin değerlendirmeleri birlikte yapmaktadırlar. Böylece öğrenciler projelerindeki gecikme, okula gelmeme veya geç kalma nedenlerinin, kısacası mazeretlerinin gerekçelerini söyleme fırsatı bulmaktadırlar. Değerlendirmelerde Mendia daha çok çabaya önem vermekle birlikte, üstün çalışmaları da dikkate almaktadır. Ayrıca yıl sonu sergisi için sanat bölümünün tüm mekanlarının yanısıra, gerektiğinde ortaokulun çok amaçlı salonu da öğretmen ve öğrenciler tarafından birer sergi salonuna dönüştürülmektedir.

³Bir özel görüşmede, kendisi de iyi bir ressam olan Mendia'ya neden bir başka sanatçıya ihtiyaç duyduğunu sorduğumda, kendisinin kent sanat kurulu başkanlığı olduğunu, dolayısıyla yerel sanatçıları bu gibi projelerle desteklemesi gerektiğini belirtti.

Sonuç

Bildiriye konu olan bu araştırma, sanat öğretmenlerinin Mario Mendia gibi öğretmenlik yapmalarını savunmaktan veya öyle yetiştirilmelerini istemekten öte, bir deneyimli öğretmenin teknolojiyi derslerinde nasıl kullandığını, geliştirilen sanat eğitimi teorilerinden öğrencilerin algısal gelişimlerini sağlamak amacıyla nasıl yararlandığını tanımlayarak belgelemek hedefi gütmüştür. Elde edilen veriler, Dr. Edward'ın bölünmüş beyin teorisini öğrencilerin sanatsal davranışlarını etkilemek; Disipline Dayalı Sanat Eğitimi yöntemini sanatla ilgili çeşitli alanları birleştirerek sunmak; elektronik medyayı tüm öğretiminde öğrencilerin sanatı öğrenmelerini kolaylaştırmak ve etkili kılmak için hizmetlerine vermek amacıyla kullandığını göstermiştir. Mendia ayrıca, sansasyonel sanat tarihi öykülerini öğrencilere kalan sanatsal mirasla ilişkilendirerek kullanmaktadır. Böylece onların sanat, teknoloji ve günlük hayat arasındaki bağı, ilişkiyi görmelerine yardımcı olmaktadır.

Mario Mendia'nın öğrencilerle karşılıklı iletişim ve etkileşimi, onların çalışmalarını süreç esnasında değerlendirmesi, grup çalışmalarını oluşturması, gönüllü rehberliği ve danışmanlığı; ortaklaşa not verme sistemi uygulaması, bir sanat eğitimcisi olarak onun takdire şayan insancıl yaklaşımını ortaya koymaktadır. Bazı sanat öğretmenleri sadece teknolojiye yoğunlaşmış olabilirler, halbuki Mendia bununla yetinmeyip, öğrencilerinin hem kendisiyle, hem de birbirleriyle olan iletişimlerini de sağlıklı bir şekilde düzenlemektedir.

Bu araştırma göstermiştir ki, okullardaki sanatsal uygulamalarda, geliştirilen teorilere ve yöntemlere başvurulması yararlı olmaktadır. Bundan dolayı mevcut teoriler yapılacak uygulamalarda sıklıkla denenmeli ve bunlarla yetinilmemeli, yeni teoriler geliştirilmelidir. Sanat öğretmenlerinin, deneyimli öğretmenlerin sanat eğitimi teorilerini uygulamadaki becerilerinin yanısıra, teknolojik ortam oluşturma ve kullanma yeti ve yeteneklerinin zenginliğini görmelerinde kendileri için yarar vardır. Bu nedenle sanat öğretmeni yetiştiren kurumlarda öğretmen adaylarına, çeşitli ülkelerde uygulanan farklı öğretim yöntemlerinin görsel ve işitsel olarak aktarılmasında büyük yarar olduğu inancıyla bildirimle son vermek istiyorum. Teşekkürler.

KAYNAKLAR

- Beyond Creating: The Place for Art in America's Schools**, A Report by the Getty Center for Education in the Arts, April, 1985.
- Dobbs, S.M (Ed.), **Research Readings for Discipline-Based Art Education: A Journey Beyond Creating**, NAEA, Reston, Virginia, 1988.
- Edwards, B., **Drawing on the Right Side of the Brain: A Course in Creativity and Artistic Competence**, Los Angeles, CA., 1989.
- Freedman, K., "Possibilities of Interactive Computer Graphics for Art Instruction: A Summary of Research." **Art Education**, 44(3), s. 41-47.
- Hubbard, G. & Boling, E., "Computer Graphics and Art Education", **School Arts**, 1983(3), s. 18-21.
- Improving Visual Arts Education**, Final Report on the Los Angeles Getty Institute for Educators on the Visual Arts (1982-1989), The J. Paul Getty Trust, 1993.
- Inheriting the Theory: New Voices and Multiple Perspectives on DBAE, Seminar Proceedings**, The Getty Center for Education in the Arts, May 4-7, 1989, Austin Texas.
- Kırıçoğlu, O.T-Stokrocki, M.L. **Ortaöğretim Sanat Öğretimi**, YÖK/DB, MEGP, Ankara, 1997.
- Mc Fee, J., "Issues in Discipline-Based Art Education, **Seminar Proceedings**, Los Angeles, CA: The Getty Center for Education in the Arts, 1988, s. 2-40.
- Özsoy, Vedat, Amerika Birleşik Devletlerinde Güzel Sanatlar ve Tasarım Eğitimi, **Eğitim**, M.E.B. Yay., Sayı:3, Ankara, 1993, s.48-54.
- Stokrocki, M., **Perceptual Enhancement Through Interactive Media**, (Unpublished Article), Arizona, 26.8.1992.
- Turner, D., "The Art Teacher's New Tool: The Video Camcorder", **School Arts** (4), 1990.